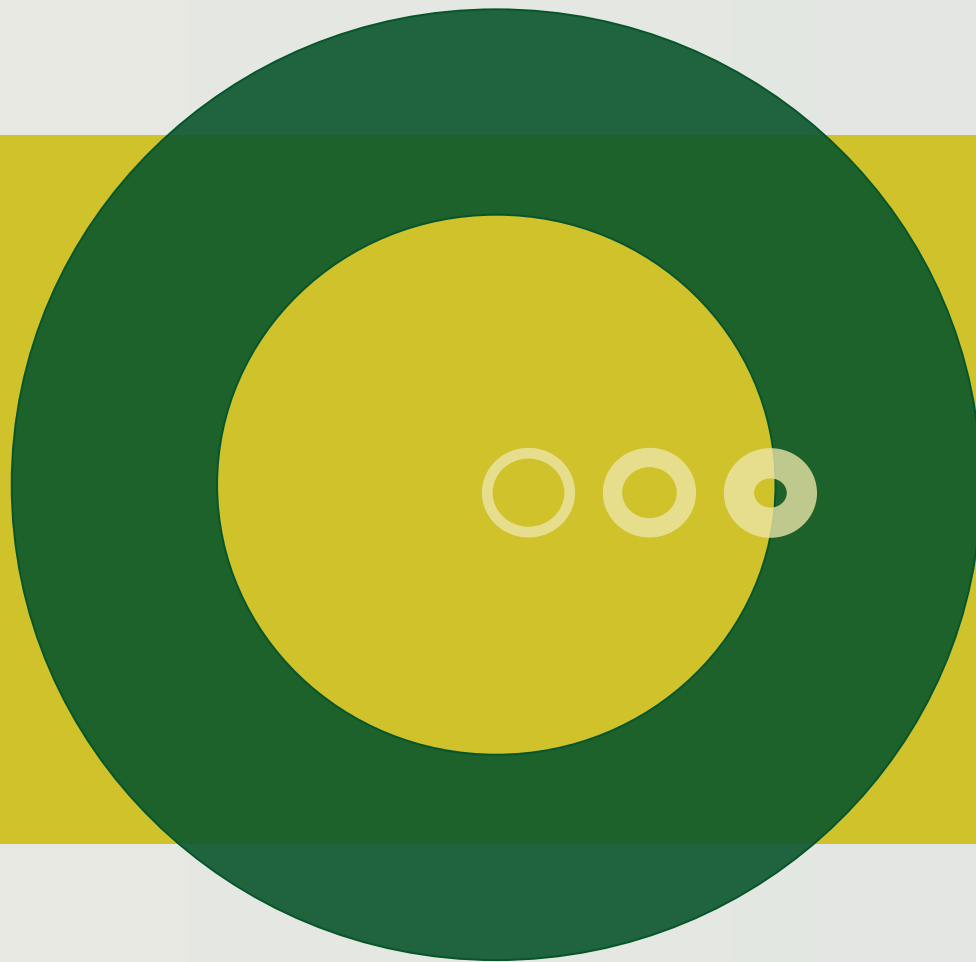

Ammoniak - natur - husdyrproduktion

Workshop 2,
Axelborg 21. marts
2014

Winnie Heltborg
Brøndum

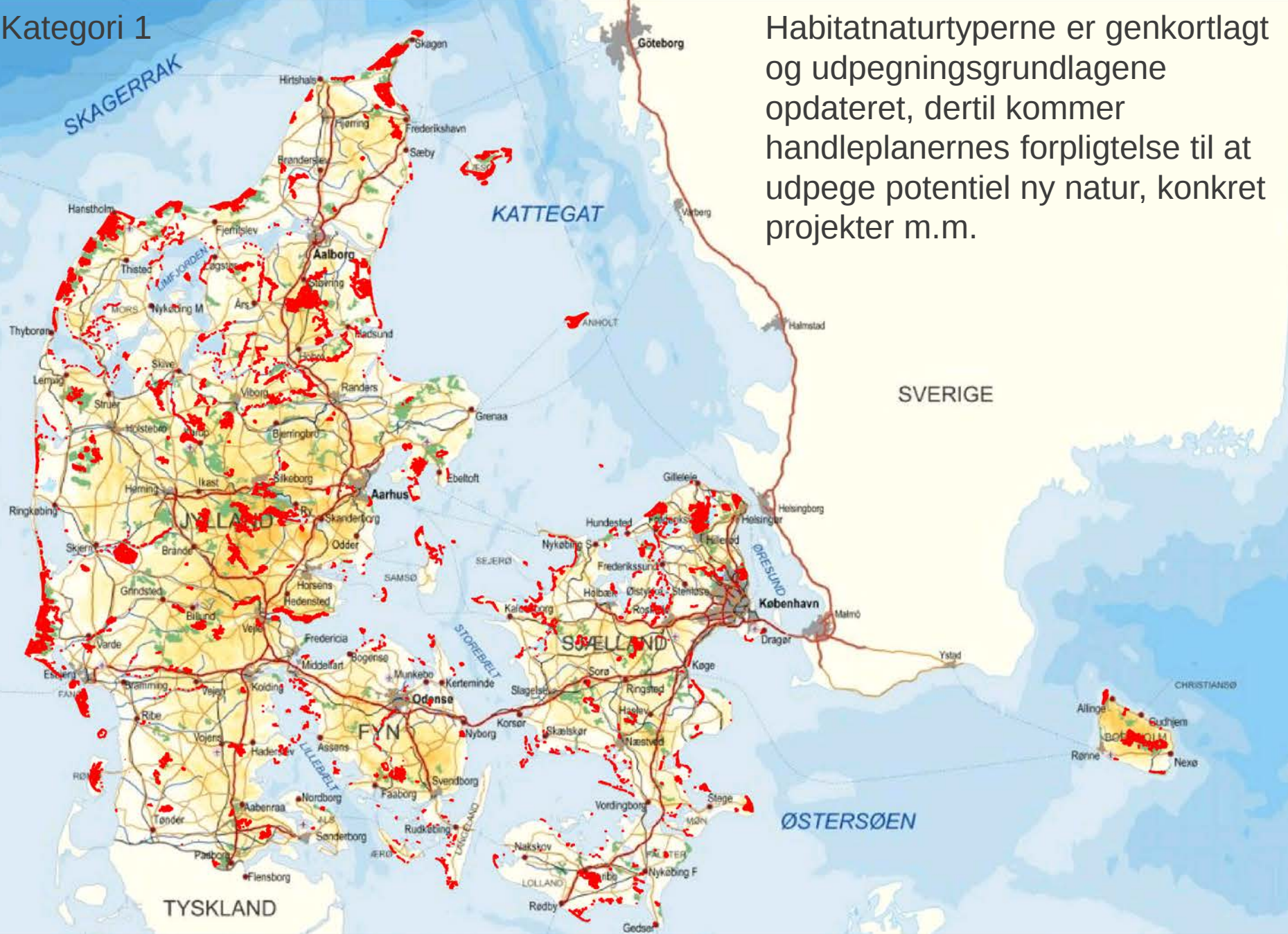

Problemets omfang – et vanskeligt estimat

- Habitatnaturtyperne blev genkortlagt i 2010 - 11 og udpegningsgrundlaget opdateret ultimo 2011
- § 3 naturen er vejledende registreret og er under opdatering
- Skovene er aldrig detailkortlagt eller tilstandsvurderet
- Husdyrproduktionernes specifikke produktionsstørrelse er variabel

Kategori 1

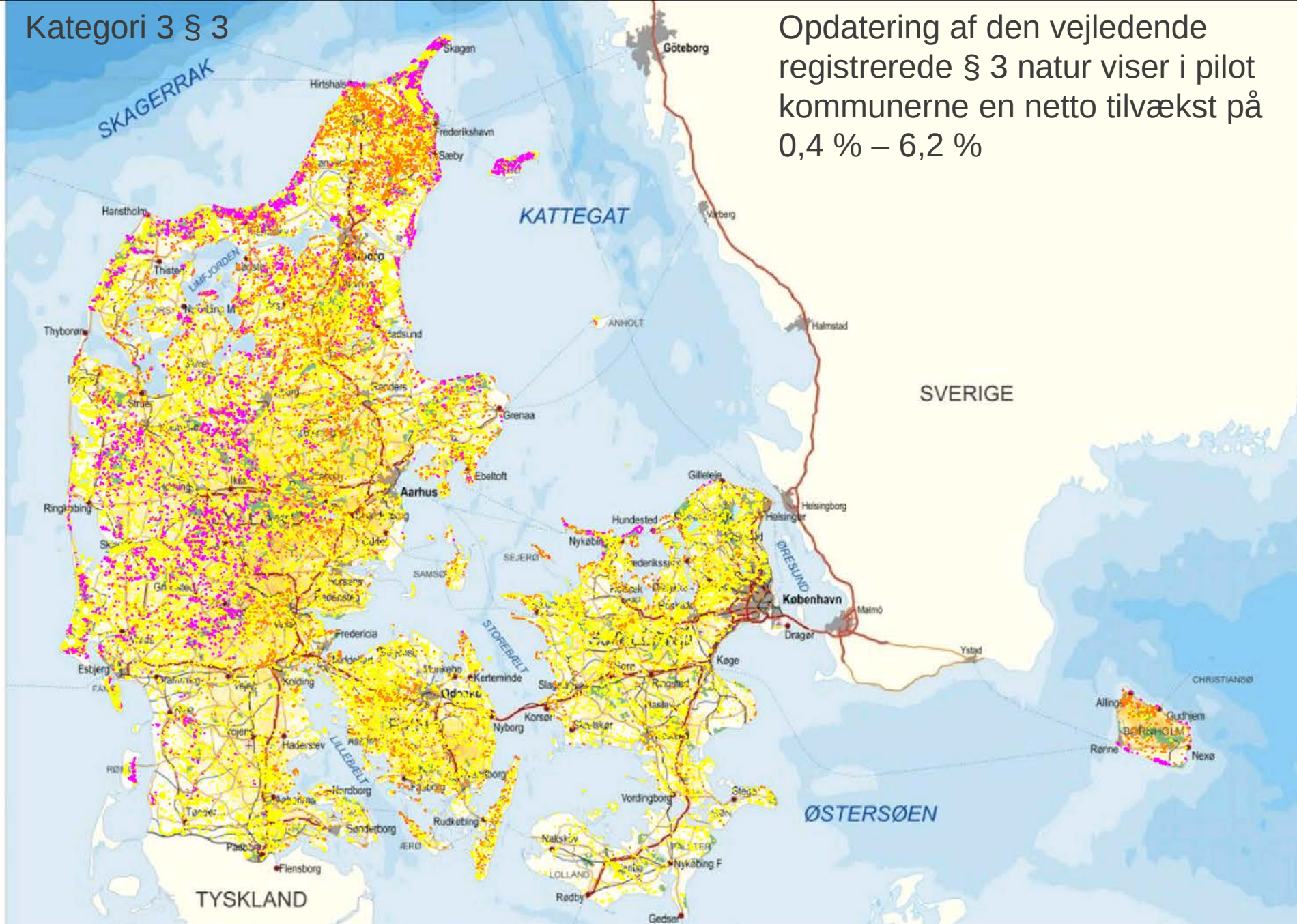
Habitatnaturtyperne er genkortlagt og udpegningsgrundlagene opdateret, dertil kommer handleplanernes forpligtelse til at udpege potentiel ny natur, konkret projekter m.m.

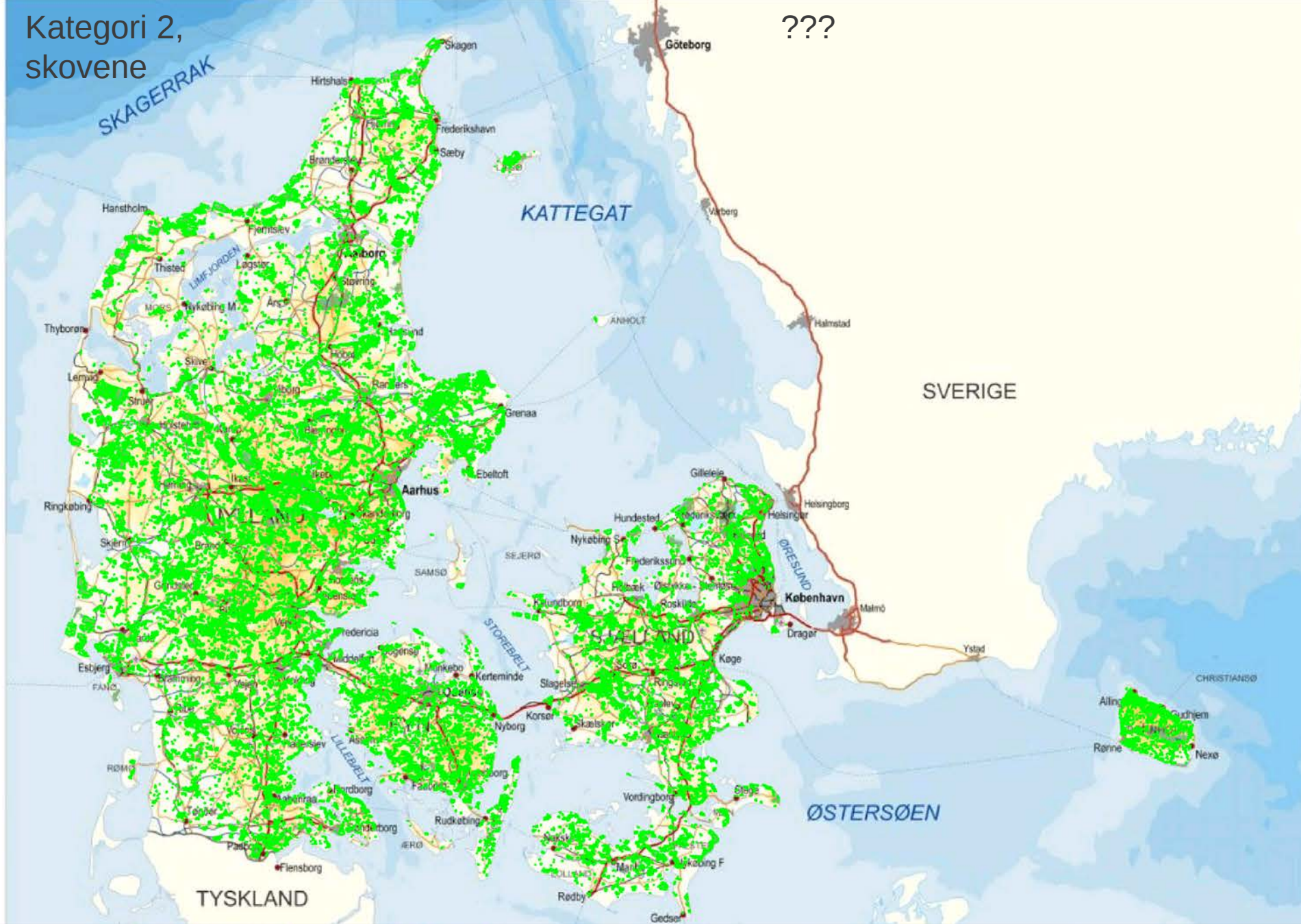
Kategori 3 § 3

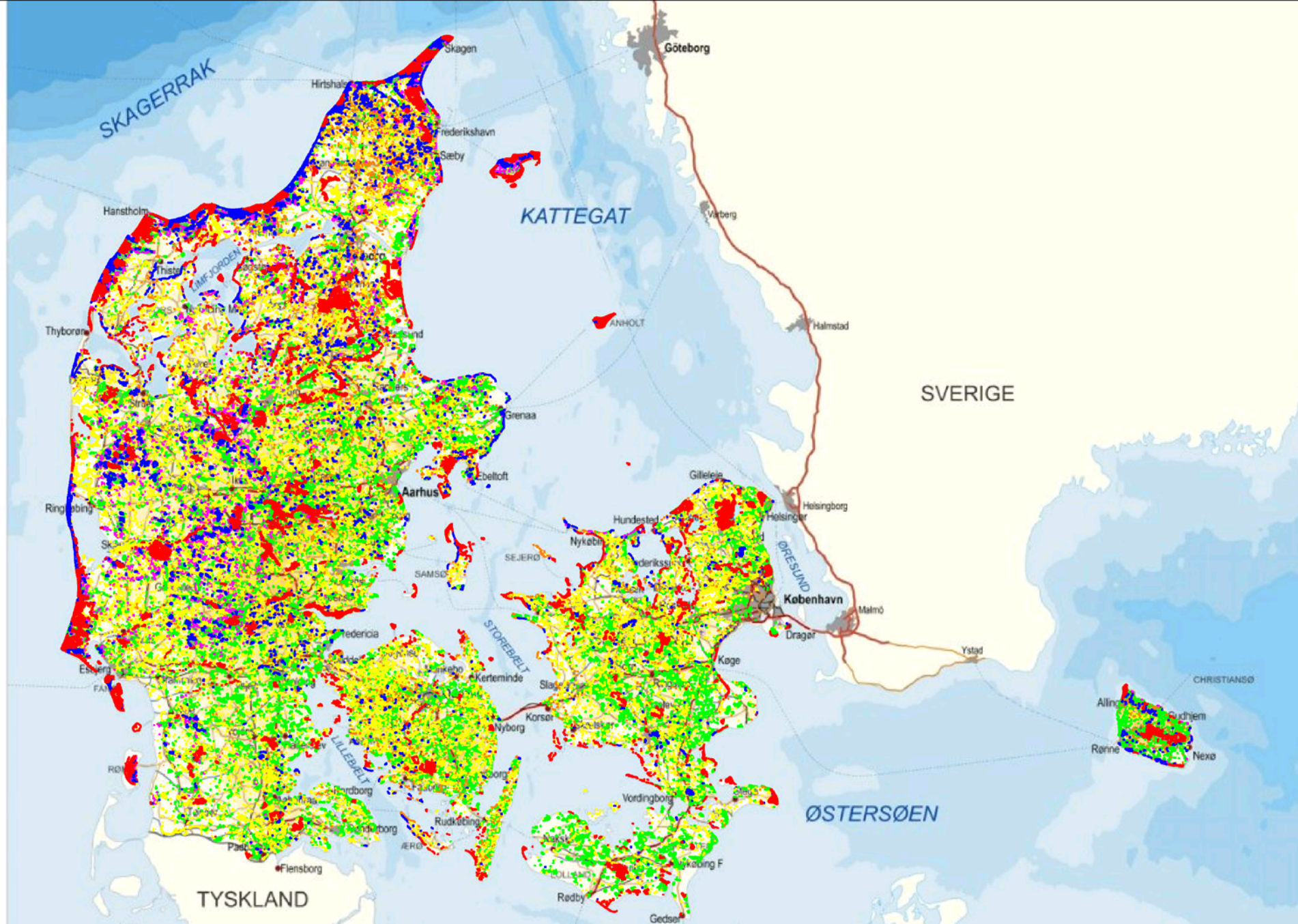
Opdatering af den vejledende registrerede § 3 natur viser i pilot kommunerne en netto tilvækst på 0,4 % – 6,2 %

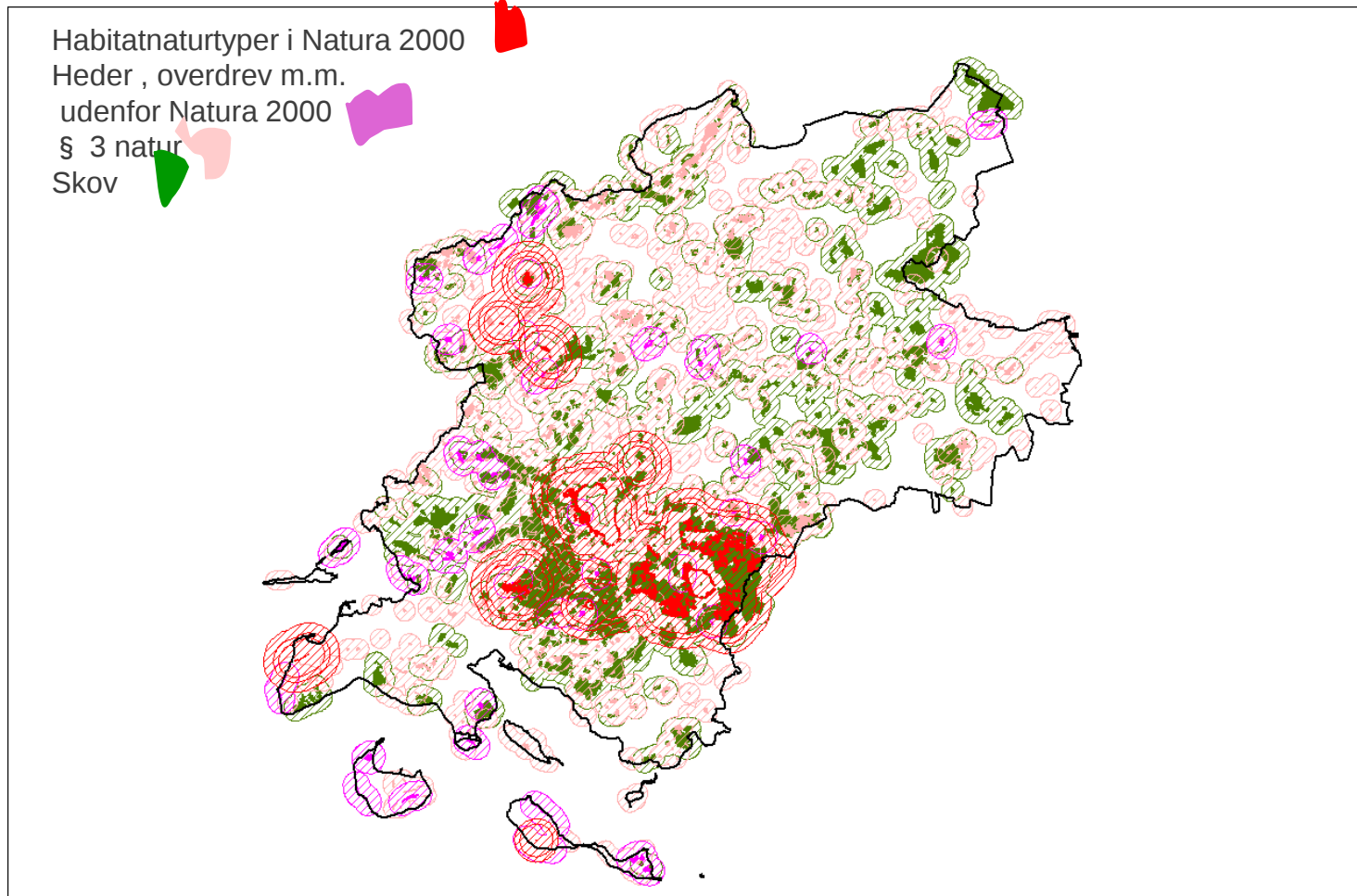
Kategori 2, skovene

???

Faaborg-Midtfyn Kommune 500 DE

Nationalt estimat

- Muligt men ikke enkelt
- Vil kræve en del forudsætninger
- Forbundet med usikkerhed
- Måske det er bedre med konkret eksempler og kort, der angiver natur og naturens udvikling?

Problemer i praksis

- Manglende adgang til opdateret kortgrundlag og data
- Ammoniakfølsom skov
 - Definition/afgrænsning
 - Konkret vurdering
- Nye og større overdrev
- Unuancerede kategori 3 vurderinger
- Vanskelig klageadgang
- Højmoser???

Eksempel kategori 1

- Miljøgodkendelse (2008) 2010 (2013) mink og svin
- Søger tillægsgodkendelse
- Nyregistreret kalkoverdrev ved Limfjorden 2010 (på kort 2013?)
- Ikke hidtil kortlagt som § 3
- Total deposition 3 kg, nedbragt til 2,3 kg
- Nærmeste anden følsomme natur 1,1 km væk

Kalkoverdrevet

- Ejet af ansøger
- Moderat tilstand, ringe artsindeks
- Eutrofieret
- Hårdt græsset
- Lejlighedsvist gødet
- Rummer ingen *Karakteristiske arter*
- Rummer arter der indikerer forarmning
- Rummer "stjernearter"

Kalkoverdrev og kategori 1

- Forsigtighedsprincip i totaldepositionskrav
- Kortlægningen anvender danske fortolkningsbidrag, som definerer naturtyperne bredt
- Dokumentation i 79 m² cirkel
- Forekomst af stjernearter medfører at arealet dømmes potentielt natur og ikke afregistreres
- Der er intet størrelseskrav

Miljømålsloven

- Hjemmelgrundlag til løbende opdateringer er måske svagt?
- Der udgives med høringen intet kortværk
- Ingen klagegang?

De mest alvorlige problemer

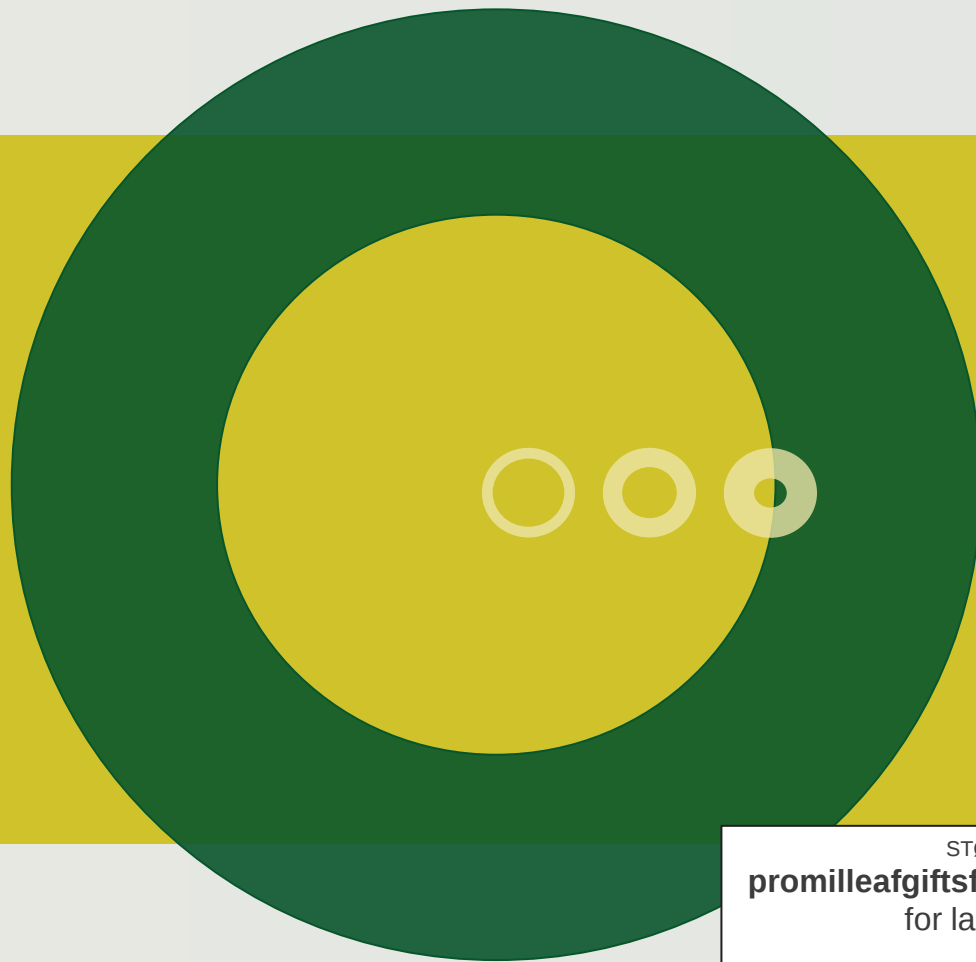
- Usikkerheden og uforudsigeligheden
- Retsvirkning af at naturen opstår

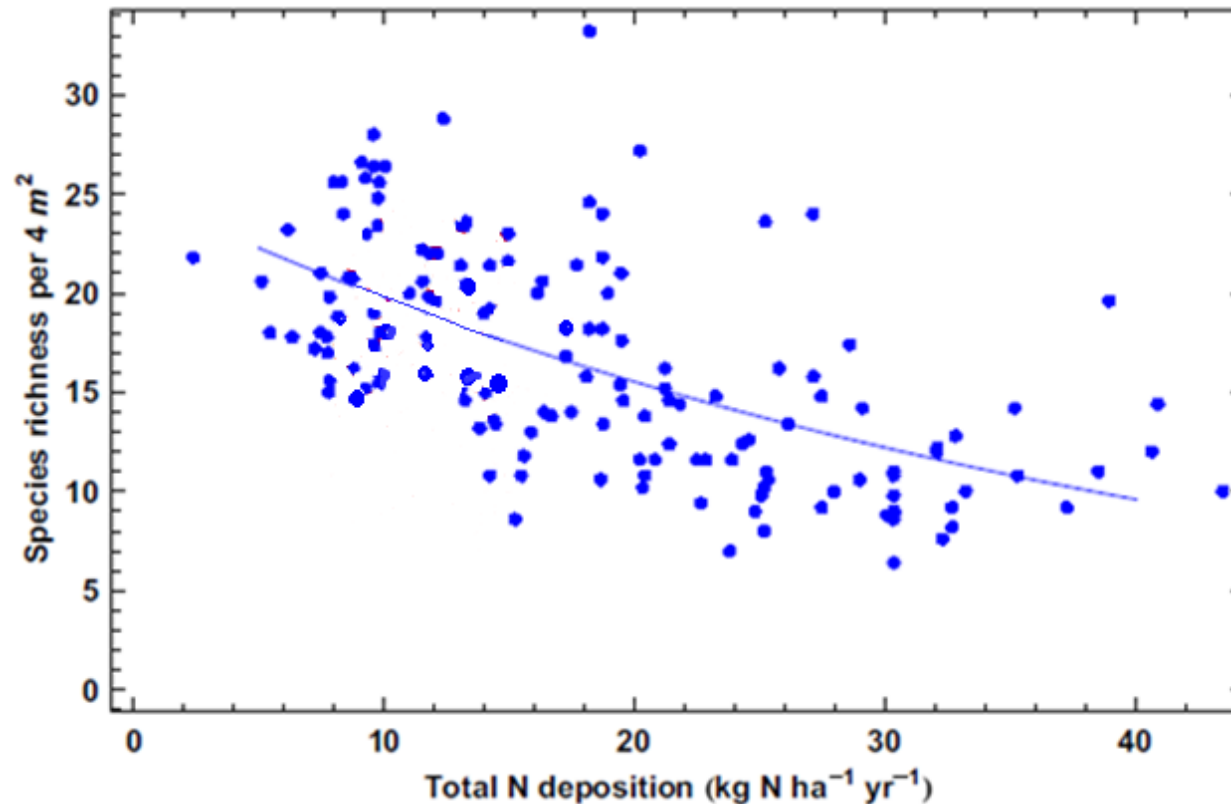
Ammoniak - natur - husdyrproduktion

Workshop 2,
Axelborg 21. marts
2014

Winnie Heltborg
Brøndum

Faglige grundlag

Forholdet mellem den beregnede totale kvælstof deposition og artsrigdom i en europæisk undersøgelse (blå punkter)

Kilde: Damgaard et al. 2011.

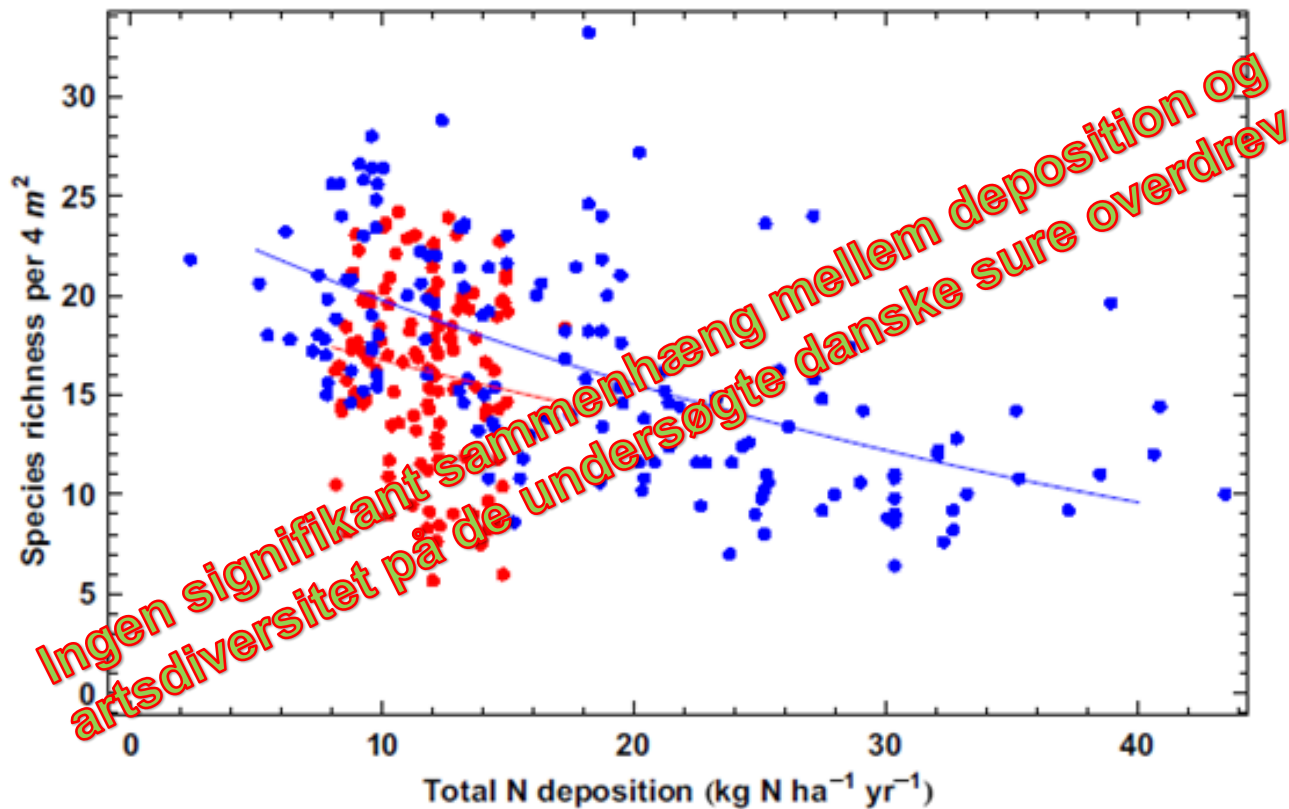
Harmoniserede tålegrænser. Opdatering af 15. december 2005.

Tålegrænser for hovednaturtyper

Naturtyper beskyttet iht. Naturbeskyttelseslovens § 3 omfatter søer, vandløb, heder, moser, strandenge, strandsumpe, ferske enge og overdrev. Naturbeskyttelseslovens naturtyper er forholdsvis brede og dækker hver især flere undertyper, hvor UN/ECE har anbefalet en tålegrænse. Tabel 1 sammenfatter de anbefalede tålegrænser for Naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper. Tabellen angiver endvidere tålegrænseintervaller for klit, løv- og nåleskov.

Tabel 1. Empirisk baserede tålegrænser for Naturbeskyttelseslovens terrestriske naturtyper samt for klit, løv- og nåleskov baseret på de seneste anbefalinger fra UN-ECE, 2004.

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

Forholdet mellem den beregnede totale kvælstof deposition og artsrigdom i en europæisk undersøgelse (blå punkter) og det danske overvågningsprogram, NOVANA overvågning (røde punkter). Kilde: Damgaard et al. 2011.

Vanskeligt at fastsætte tålegrænser og acceptable merbelastninger med tilgængelige metoder

- Ingen direkte/enkel sammenhæng mellem observerede naturtilstand og tålegrænse baseret på alm. anvendte metoder
 - Tidshorisont
 - bufferkapacitet
 - Økologisk enerti
 - Bredt definerede økosystemer
 - Udvalgte arternes økologi

Tålegrænser for dansk natur

- Der kan generelt IKKE forventes at være ligevægt mellem det plantesamfund, der aktuelt observeres, og de nuværende påvirkninger på naturområderne
- Novana-overvågningen efter tilstandsvurderingssystemet kan ifølge rapporten kun måle ændringer i plantesamfundet som følge af meget kraftige depositionsændringer.

Tålegrænsen er dynamisk

- Tålegrænsen for et område afhænger af, hvad der findes at bevare (bevaringsstatus), hvad der ønskes bevaret (målsætning) og af, hvad det vil være muligt at bevare ved begrænsning af luftforureningen (trusler).

Tålegrænser og påvirkelighed

- Artslister, habitatbeskrivelser
- Ellenbergs indikatorværdier N/R
- Bilag IV
- Rødlisten
- Bonitet/fugtighed/kystnærhed
- Øvrige plantefordelende faktorer
- Historie
- Udvikling

1 kg N

- Vand og Jord 19 årg. 2012

- En skønnet grænse for den nedre størrelse af belastningsændring, hvor der vil kunne findes målelige ændringer på et enkelt naturområde på kort til mellemlang sigt
- Ikke en grænse, der er videnskabeligt belæg for vil kunne anvendes til at vurdere effekter på f.eks. biodiversitet på lang sigt som følge af en given kvælstofpåvirkning

Effekten af merbelastning

- Muligheden for at opnå eller bevare en ønsket tilstand på et område vil – ud over andre påvirkninger – afhænge af kvælstofbelastningens størrelse, og den kvælstofakkumulering der måtte være sket over tid.
- **En bestemt grænse er, For lidt - for meget - forkert**

”Tålegrænser for dansk natur” præsenterer

- Modeller til forudsigelse af vegetationsændringer som følge af kvælstofdeposition
- Nye lavere tålegrænser for en række naturtyper

TÅLEGRÆNSER FOR DANSK NATUR

Opdateret landsdækkende kortlægning af tålegrænser
for dansk natur og overskridelser heraf

Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi

nr. 69

2013

AARHUS
UNIVERSITET

DCE - NATIONALT CENTER FOR MILJØ OG ENERGI

© 2013 Aarhus University. Alle rettigheder forbeholdes. Dette dokument er et resultat af et forskningsprojekt finansieret af DCE og Aarhus University.

Tabprocesser – modelberegnede tålegrænser

- Bufferkapacitet f.eks. som følge af mineralforvitring
- Denitrificering
- Brand
- Udvaskning
- Permanent immobilisering
- Netto effekt af drift og pleje

Hvad mangler der

- Flere værktøjer?
- En database, der kan illustrere differentieringen af ammoniakfølsomhed?
- Modellerede tålegrænser og kvantificering af effekter og tabsprocesser?
- Virkemidler mod forsuring og ubalancer
- Prioriterede naturområder - Lokalpolitisk ansvar

Naturtyper med udfordringer

- Skove, se rapporten
- Nedbrudte højmoser – uanset størrelse og mål
- Overdrev – definitionen er upræcis